

ВІЦЕБСКАЯ АБЛАСНАЯ БІБЛІЯТЭКА ІМЯ У.І. ЛЕНІНА
Ў 2016 ГОДЗЕ

*Камендантава В.М., намеснік дырэктара
Віцебскай абласной бібліятэкі імя У.І. Леніна*

Асноўнымі задачамі Віцебскай абласной бібліятэкі імя У.І. Леніна на 2016 год сталі максімальна поўнае забеспячэнне інфармацыйных запытаў карыстальнікаў, інфармацыйная падтрымка мерапрыемстваў, якія запланаваны для правядзення ў вобласці ў рамках Года культуры ў Беларусі; папулярызацыя творчасці дзеячаў беларускай літаратуры, культуры, мастацтва – юбіляраў 2016 года; развіццё новых сэрвісаў абслугоўвання карыстальнікаў бібліятэкі і дасягненне асноўных запланаваных паказчыкаў работы бібліятэкі.

Усе планавыя паказчыкі па абслугоўванні карыстальнікаў бібліятэкай былі перавыкананы. Так, у 2016 годзе аддзеламі абслугоўвання бібліятэкі абслужана 44 117 непасрэдных карыстальнікаў пры плане 44 000 (100,3 % да плана) і 308 адаленых карыстальнікаў (154 % да плана). З агульнай колькасці непасрэдных чытачоў дзеці ва ўзросце да 15 гадоў склалі 4 210, што на 312 чалавек больш чым ў 2015 годзе.

Карыстальнікам за справаздачны год выдана 868 215 экз. бібліятэчных дакументаў (103,5 % да запланаванага). Сярэдняя выдача дакументаў у дзень склала 2 894 экзэмпляры.

Колькасць наведванняў па бібліятэцы склала 852 520 (125,3 % да плана). У справаздачным годзе колькасць віртуальных наведванняў на афіцыйны сайт бібліятэкі, на якім размешчаны значныя ўласныя бібліятэчныя рэсурсы (электронны каталог, базы даных, электронныя версіі друкаваных выданняў), склала 621 084 наведванне (138 % да плана).

У 2016 годзе бібліятэка была адкрыта для наведвальнікаў 300 каляндарных дзён. Кожны дзень каталогі, абанемент і чытальныя залы ў сярэднім наведваў 771 карыстальнік.

У мінулым годзе бібліятэкай абслугоўвалася больш за 50 чалавек з абмежаванымі фізічнымі магчымасцямі, з якіх 22 – інваліды па зроку. Нестацыянарнымі формамі абслугоўвання было ахоплены 12 чалавек, якія карысталіся спецыялізаванымі выданнямі, надрукаванымі шрыфтам Брайля. У 2016 годзе дадзеных выданняў паступіла 54 экз.

Праз сістэму МБА абслугоўвалася 258 абанентаў (153 індывідуальных і 105 калектыўных). З фонду бібліятэкі абанентам было выдана 272 экз. дакументаў (у тым ліку 74 электронныя копіі), атрымана

з іншых бібліятэк – 451 экз. (кніг – 380, ксеракопій – 1, электронных копій – 70).

Чытальнасць па бібліятэцы склала 19,7; наведвальнасць – 5,2; абарачальнасць фонду – 1,2.

У 2016 годзе ў бібліятэцы працавала 110 бібліятэчных спецыялістаў. З 72 супрацоўнікаў аддзелаў абслугоўвання 55 бібліятэчных работнікаў былі заняты непасрэдна абслугоўваннем чытачоў. Нагрузка на аднаго бібліятэкара склала ў сярэднім па чытачах – 882 чалавекі (пры норме 700), па дакументавыдачы – 17 364 экз. (пры норме 10 000).

У 2016 годзе на камплектаванне бібліятэчнага фонду зрасходавана 214,3 тыс. рублёў бюджэтных сродкаў. У тым ліку: на бібліятэчныя дакументы – 118,6 тыс. руб., на перыядычныя выданні – 94,5 тыс. руб., на набыццё праў доступу да электронных інфармацыйных рэсурсаў – 1,2 тыс. руб.

Усяго ў фонд бібліятэкі было набыта 15 175 экз. дакументаў. У тым ліку за бюджэтныя сродкі – 13 172 экз. дакументаў, за пазабюджэтныя – 150 экз. Пазабюджэтныя выдаткі на набыццё літаратуры склалі 1,6 тыс. руб.

Паказчык ад агульнага бюджэту на камплектаванне склаў 17,5 % пры даведзеным нарматыве не менш 12 %.

У 2016 годзе набыта сацыяльна значных выданняў 286 экз. на суму 3 тыс. рублёў, агучаных дакументаў – 177 экз. на суму 1,8 тыс. рублёў.

На канец справаздачнага года фонд бібліятэкі склаў 708 622 экзэмпляраў. У параўнанні з 2015 годам ён павялічыўся на 2 813 экз.

Акрамя набыцця інфармацыйных рэсурсаў, бібліятэка працягвала генерацыю ўласных. Так, на працягу года вялося нападзенне 15 бібліяграфічных, камбінаваных і поўнатэкставых баз даных, было выдадзена 20 найменняў навуковых, інфармацыйна-метадычных і бібліяграфічных выданняў на папяровых носьбітах.

Абвешчаны Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Годам культуры, 2016 год быў вызначаны актывізацыяй сацыякультурнай дзейнасці бібліятэкі. Так, колькасць буйных сацыякультурных мерапрыемстваў склала 101 (134,7 % да 2015 года), на працягу года іх наведала 9505 чалавек (126 % да 2015 года).

Найбольш значныя сацыякультурныя мерапрыемствы бібліятэкі былі накіраваны на распаўсюджанне беларускай нацыянальнай культуры і мовы, папулярызацыю класічных твораў мастацкай літаратуры і мастацтва, іншых эстэтычных каштоўнасцей айчынай і сусветнай культуры.

Буйнымі сацыякультурнымі мерапрыемствамі ў мінулым годзе былі адзначаны юбілейныя даты класікаў беларускай літаратуры. Так,

на працягу года ў бібліятэцы адбыліся літаратурна-музычны вечар «Права на неўміручасць», прысвечаны 120-годдзю з дня нараджэння народнага пісьменніка Беларусі Кандрата Крапівы, літаратурная вечарына «Толькі б не канчалася дарога...», прымеркаваная да 80-годдзя Генадзя Бураўкіна, літаратурная вечарына «Зорка Венера ўзышла над зямлёю...», прысвечаная 125-годдзю з дня нараджэння Максіма Багдановіча. На апошнім з іх адбылося ўзнагароджанне лаўрэатаў абласнога конкурсу па стварэнні відэаролікаў «Чытаем Багдановіча разам».

Асаблівая ўвага ў мінулым годзе надавалася папулярызацыі творчасці віцебскіх літаратараў. Так, на працягу года адбыліся сустрэчы з А. Масла, А. Крыклівец, С. Рублеўскім, Ф. Сіўко, М. Баравік, М. Мірановічам, Г. Навасельцавай. У кастрычніку ў бібліятэцы адбылася сустрэча з лаўрэатамі прэміі Віцебскага абласнога выканаўчага камітэта «Літаратурная прэмія імя Петруся Броўкі». На сустрэчу з чытачамі прыйшлі яе лаўрэат за 2012 год, ганаровы член Саюза пісьменнікаў Беларусі, старшыня Віцебскага абласнога аддзялення Саюза пісьменнікаў Беларусі, член Саюза расійскіх пісьменнікаў, паэтэса, празаік, публіцыст Тамара Краснова-Гусачэнка, лаўрэат за 2014 год, член Саюза пісьменнікаў Беларусі, паэт Мікалай Намеснікаў, лаўрэат за 2015 год, член Саюза журналістаў СССР і БССР, ганаровы член Саюза пісьменнікаў Беларусі, паэтэса, празаік Маіна Бабарыка.

Асноўныя выставачныя праекты бібліятэкі, прымеркаваныя да Года культуры, былі рэалізаваны ў рамках эстэтычнага цыкла «Адлюстраванне». У справаздачным годзе бібліятэка прэзентавала сваім карыстальнікам мастацкія экспазіцыі Ф. Гумена, У. Вітко, А. Крошкіна, У. Літвіна, Ю. Чарняка, выставу лапікавага шыцця майстроў Беларусі і Латвіі, выставу габелена студэнтаў УА «Віцебскі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт», працы навучэнцаў падрыхтоўчага аддзялення школы мастацтваў № 3 г. Віцебска «Маладзік» і інш.

У мінулым годзе быў рэалізаваны яшчэ адзін буйны выставачны праект: 6 верасня ў бібліятэцы адбылося адкрыццё інтэрактыўнай выставы «Экамысленне: вучымся ў прыроды». Яго арганізатарамі выступілі Інстытут імя Гётэ ў Мінску і Віцебская абласная бібліятэка.

2016 год быў адзначаны новымі праектамі, прысвечанымі гісторыі г. Віцебска і Віцебскай вобласці. Так, 13 верасня ў бібліятэцы адбыўся першы занятак бясплатных курсаў «Віцебск: рэальная і папулярная гісторыя роднага горада». Акрамя Віцебскай абласной бібліятэкі іх арганізатарамі выступілі кафедра гісторыі Беларусі УА «Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт імя П.М. Машэрава», клуб гістарычнай рэканструкцыі «Vargentorn» і Віцебскі гарадскі партал. За перыяд з

верасня па студзень увазе слухачоў курсаў было прадстаўлена восем лекцый, відэаверсіі якіх размешчаны на афіцыйным сайце бібліятэкі. У 2017 годзе плануецца працяг навучальнага курса.

Справаздачны год быў адметным для бібліятэкі пачаткам рэалізацыі асветніцкага праекта «Краязнаўчыя сустрэчы», у межах якога адбыліся творчыя сустрэчы з пісьменнікам, перакладчыкам, педагогам У. Папковічам, кіраўніком музея «Гісторыя Заронаўскага краю» Л. Нікіцінай, гісторыкам Л. Хмяльніцкай, намеснікам дырэктара па навуковай рабоце Віцебскага абласнога краязнаўчага музея В. Шышанавым, кандыдатам гістарычных навук М. Піваварам, журналістам, фотамастаком М. Шмерлінгам.

Для Віцебскай абласной бібліятэкі 2016 год быў вызначаны шэрагам сацыякультурных праектаў па духоўным выхаванні, рэалізаваных у партнёрстве з Віцебскай епархіяй Беларускай праваслаўнай царквы. Найбольш значным з іх стала адкрыццё фотавыставы «Храмоздатели Руси», якая была прысвечана пабудаваным і адроджаным храмам на тэрыторыі Расіі і Беларусі. На адкрыцці выставы прысутнічалі мітрапаліт Смаленскі і Рослаўльскі Ісідар, архіепіскап Віцебскі і Аршанскі Дзімітрый, прадстаўнікі ўлады горада і вобласці, чытачы і супрацоўнікі бібліятэкі.

Мінулы год для бібліятэкі быў адзначаны актывізацыяй пошукава-даследчай і метадычнай работы, правядзеннем буйных навуковых мерапрыемстваў міжнароднага ўзроўню. Так, 24 лістапада ў бібліятэцы адбылася II Міжнародная навукова-практычная канферэнцыя «Віцебскі край», прысвечаная 385-годдзю выхаду ў свет «Буквара» Спірыдона Собаля. Арганізатарамі канферэнцыі выступілі Віцебская абласная бібліятэка, Віцебскі абласны краязнаўчы музей і Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт. Для ўдзелу ў канферэнцыі было пададзена больш за 60 заявак ад краязнаўцаў, гісторыкаў, супрацоўнікаў музеяў, бібліятэк, вышэйшых навучальных устаноў з Беларусі, Расіі, Латвіі. Па матэрыялах канферэнцыі будзе выдадзены зборнік.

У 2016 годзе супрацоўнікамі бібліятэкі былі падрыхтаваны і праведзены абласныя семінары, прысвечаныя актуальным пытанням бібліятэчнай дзейнасці: «Публічныя бібліятэкі Віцебскай вобласці: рэгіянальныя асаблівасці і прыярытэты развіцця», «Бібліяграфічныя рэсурсы, прадукты і паслугі: пытанні фарміравання і выкарыстання»; відэаканферэнцыя «Ад Года культуры – да 500-годдзя беларускага кнігадрукавання»; вебінар «Фарміраванне і прасоўванне рэсурсаў бібліятэк у электронным асяроддзі». У якасці членаў журы і аргкамітэта супрацоўнікі прынялі ўдзел у правядзенні абласных тураў рэспубліканскіх конкурсаў «Бібліятэка – асяродак нацыянальнай

культуры», «Бібліятэка – цэнтр духоўнай асветы і выхаваня», а таксама арганізацыі абласных конкурсаў па стварэнні відэаролікаў «Чытаем Багдановіча разам» і лепшы публічны цэнтр прававой інфармацыі Віцебскай вобласці.

Развіццё міжнароднага бібліятэчнага супрацоўніцтва – адзін з прыярытэтных напрамкаў работы Віцебскай абласной бібліятэкі. Так, у мінулым годзе па яе ініцыятыве адбыўся прафесійны візіт дырэктараў сетак публічных бібліятэк Віцебскай вобласці ў Смаленскую абласную ўніверсальную бібліятэку імя А.Т. Твардоўскага, дзе было падпісана Пагадненне аб супрацоўніцтве паміж бібліятэкамі рэгіёнаў. У рамках рэалізацыі дадзенага Пагаднення у Віцебскай абласной бібліятэцы да Дня Незалежнасці Рэспублікі Беларусь адкрылася перасоўная фотавыстава «Мой край не абышла вайна». Экспазіцыя ўключала ўнікальныя фотаздымкі г. Віцебска і г. Смаленска даваеннага, ваеннага і пасляваеннага перыядаў з фондаў Смаленскага дзяржаўнага музея-запаведніка, Віцебскага абласнога краязнаўчага музея, прыватных калекцый, фонду нямецкага горада Хагена.

У 2016 годзе Віцебская абласная бібліятэка заключыла Пагадненне аб супрацоўніцтве з бібліятэкай Смаленскага дзяржаўнага ўніверсітэта. У рамках яго рэалізацыі распачаты карпаратыўны праект па стварэнні рэфератыўнай базы даных «Беларускія смаляне, смаленскія беларусы».

31 мая бібліятэку з прафесійным візітам наведалі прадстаўнікі Акадэмічнай бібліятэкі Латвійскага ўніверсітэта ў складзе яе дырэктара Венты Коцэрэ і кіраўніка праектаў Валдзіса Мазуліса. Прадстаўнікі дзвюх бібліятэк абмеркавалі перспектывы магчымага супрацоўніцтва.

Паляпшэнне матэрыяльна-тэхнічнай базы бібліятэкі – адна з неабходных умоў стварэння камфортнага бібліятэчнага асяроддзя. У справаздачным годзе на бягучы рамонт будынка, размешчанага па адрасе: г. Віцебск, вул. Леніна, 8а, было зрасходавана 71,6 тыс. руб., у т.л. з бюджэту – 67,9 тыс. руб.

Выкананне плана платных паслуг у бягучых цэнах склала 103 % (13137,21 руб.).

Пры планаванні работы бібліятэкі на наступны год былі ўлічаны асноўныя тэндэнцыі ў бібліятэчнай практыцы, актуальныя напрамкі дзейнасці, вынікі справаздачнага года. Такім чынам, ёсць падставы меркаваць, што 2017 год стане для Віцебскай абласной бібліятэкі не менш выніковым чым Год культуры.